

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VIŠKE POSLOVNE ŠOLE

**PREDLOGI NAČRTOVANJA TRAJNOSTNO NARAVNANIH
DOGODKOV V KULTURNEM IN KONGRESNEM CENTRU
CANKARJEV DOM**

Ljubljana, oktober 2023

LEJLA ŠAKONJIĆ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Lejla Šakonjić, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Predlogi načrtovanja trajnostno naravnanih dogodkov v kulturnem in kongresnem centru Cankarjev dom, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko izr. prof. dr. Alenko Slavec Gomezel

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.
11. da sem preverila verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapisov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 OKOLJSKA ODGOVORNOST V ORGANIZACIJAH	2
1.1 Dejavniki, ki vplivajo na okoljsko odgovornost in trajnostno ravnanje	3
1.2 Certifikati na področju okoljske odgovornosti	4
1.3 Trajnostni dogodki	5
1.4 Trajnostno ravnanje in ozaveščenost zaposlenih in udeležencev	6
1.4.1 Organizacija trajnostnih dogodkov	7
1.4.2 Koristi trajnostnih dogodkov	10
2 RAZISKAVA O MOŽNOSTI TRAJNOSTNO NARAVNANIH DOGODKOV V KULTURNEM IN KONGRESNEM CENTRU CANKARJEV DOM	11
2.1 Metodologija raziskovanja	11
2.2 Predstavitev organizacije	12
2.3 Rezultati raziskave	12
2.4 Predlogi kulturnemu in kongresnemu centru Cankarjev dom za organizacijo trajnostno naravnanih dogodkov	15
2.5 Omejitve raziskave z možnostmi izboljšav v prihodnje	16
SKLEP	17
LITERATURA IN VIRI	17
PRILOGE	21

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Protokol za intervju	1
Priloga 2: Opomnik (okvirna vprašanja)	2

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

ECOLABEL – (angl. European Ecolabel); Evropski znak za okolje

EU – (angl. European Union); Evropska unija

ISO 14001 – (angl. International Organization for Standardization); Mednarodna organizacija za standardizacijo

UVOD

Trajnost, ki vključuje tudi okoljsko odgovornost, bi morala imeti pomembno vlogo tako v organizacijah kot tudi pri posameznikih. Kljub temu, da je omenjenim deležnikom poslovnega sveta dokaj jasna in razumljiva nujnost ukrepov zaradi izboljšanja podnebnih sprememb, bolj kakovostne okoljske odgovornosti ter usmerjenosti k trajnostnemu ravnanju, je motiviranost k ukrepanju pogosto precej majhna (Umanotera, 2021). Glede na škodljive vplive obsežnih dogodkov na okolje je razumljivo, da je večina literature o dogodkih in trajnosti oblikovana negativno. Potrebno se je osredotočiti na dejstvo, da ne bi smeli več samo poskušati izvajati »trajnostnih dogodkov«, ampak bi se morali osredotočiti na to, kako lahko dogodki prispevajo k trajnostnemu, družbenemu, gospodarskemu in okoljskemu razvoju krajev, ki jih gostijo (Mair, 2019; Getz, 2017).

Namen zaključne strokovne naloge je s pomočjo pregleda relevantnih teoretičnih dogajanj na tematiko okoljske odgovornosti, trajnostne naravnosti in trajnostnih dogodkov, izbrani organizaciji Cankarjev dom predlagati ukrepe za načrtovanje trajnostno naravnanih dogodkov.

Cilji zaključne strokovne naloge so: pregled literature o okoljski odgovornosti in načrtovanju trajnostno naravnanih dogodkov, izvedba raziskave o pomembnosti okoljske odgovornosti in uvedbi trajnostnih dogodkov v kulturnem in kongresnem centru Cankarjev dom ter predlogi izboljšav podjetju, kako se lahko podjetje v prihodnosti osredotoči na izboljšave na področju okoljske odgovornosti z uvedbo trajnostno naravnanih dogodkov.

Raziskovalni vprašanji, ki sta me vodili ob pisanju naloge, sta bili naslednji:

- Kako lahko v kulturnem in kongresnem centru Cankarjev dom nadgradijo okoljsko odgovornost z organizacijo trajnostno naravnanih dogodkov?
- Kako lahko k bolj trajnostnim odločitvam in ravnanju kulturni in kongresni center Cankarjev dom spodbudi tudi udeležence dogodkov?

V zaključni strokovni nalogi sem se najprej osredotočila na teorijo, ki temelji na ugotovitvah domače in tuje literature s področja okoljske odgovornosti in trajnostne naravnosti. Temu je sledil praktični (empirični) del, primer iz prakse, ki je kulturni in kongresni center Cankarjev dom, v katerem je bil opravljen intervju z zaposlenimi. Metoda raziskovalnega dela, ki sem jo uporabila pri zbiranju relevantnih podatkov za proučitev praktičnega dela, je bil intervju z zaposlenimi.

Struktura zaključne strokovne naloge je razdeljena na teoretični in empirični del. V prvem delu je najprej predstavljena teorija glede okoljske odgovornosti v organizacijah, temu sledi opredelitev dejavnikov, ki vplivajo na okoljsko odgovornost in trajnostno ravnanje ter opredelitev ustreznih certifikatov na področju okoljske odgovornosti. V nadaljevanju pa so predstavljeni trajnostno naravnani dogodki, njihove lastnosti, organizacija in njihove glavne

koristi.

Drugi del zaključne strokovne naloge se začne z metodologijo raziskovanja, nadaljuje se s predstavitvijo organizacije in zaključi z interpretacijo rezultatov raziskave. V sklepu bom povzela ključne ugotovitve in predstavila predlog izboljšav kulturnemu in kongresnemu centru Cankarjev dom pri načrtovanju trajnostno naravnanih dogodkov.

1 OKOLJSKA ODGOVORNOST V ORGANIZACIJAH

Mnoge organizacije veliko vlagajo v varovanje okolja in uvajajo razne tehnične ukrepe, s pomočjo katerih zmanjšujejo ali preprečujejo onesnaževanje. Vzdrževanje in izboljšanje kakovosti okolja in zaščita človekovega zdravja, omejenost naravnih virov, naraščajoča skrb in pritisk javnosti ter vse bolj zahtevna zakonodaja vzpodbujajo organizacije, da namenjajo še dodatno pozornost možnim vplivom svojih dejavnosti, proizvodov ali storitev na okolje in da vsa okoljska vprašanja integrirajo v vse elemente svojega poslovanja (Forum Media, strokovne informacije in izobraževanja, d.o.o., 2018).

Organizacijske strategije igrajo ključno vlogo pri razvoju držav in gospodarstev (Abbas & Dogan, 2022). Njihove proizvodne dejavnosti pa znatno škodijo naravnemu okolju, zlasti propadanju naravnih virov in povečanemu onesnaževanju (Ayayi & Wijesiri, 2022). Združeni narodi (2020) so glede na znatno zmanjšanje naravnih virov in poslabšanje podnebnih razmer pozvali organizacije, da svoje delovanje spremenijo v okolju prijazno, saj bodo le tako izpolnjevale trenutne zahteve, ne da bi ogrozile potrebe prihodnjih generacij. Če se kupci bolj zavedajo pomena okolja in konkurenčne narave trga, je to razlog, da podjetja sprejemajo razne ukrepe za izboljšanje svojega ugleda in uspešnosti (Lee, Wang & Ho, 2022).

Trajnostna naravnost, družbena odgovornost podjetij, izdelki, ki jih je mogoče reciklirati, ter druge trajnostno naravnane prakse so del trženjskih prizadevanj številnih podjetij, da se prikažejo kot okolju prijazna in družbeno odgovorna (Ayayi & Wijesiri, 2022). Kultura velja za notranji element organizacij, trajnostna naravnost pa zagotavlja, da so organizacijske dejavnosti okolju prijazne in podpirajo naravno okolje (Muisyo & Qin, 2021). Trajnostna naravnost je zbirka vrednot in predpostavk, ki odražajo dejavnosti podjetja za spodbujanje okolju prijaznega ali trajnostnega delovanja (Lee, Wang & Ho, 2022). Z vidika trajnostne naravnosti ni dovolj le preprečiti onesnaževanje in proizvesti okolju prijazne izdelke (Muisyo & Qin, 2021), ampak morajo podjetja razmišljati in delovati okolju bolj prijazno (Liu & Lin, 2020).

Družbena odgovornost pa je po drugi strani predvsem zunanji pojav, ki se osredotoča na prostovoljne organizacijske dejavnosti do različnih deležnikov, kot so zaposleni, stranke in družba (Abbas, 2020). Družbena odgovornost podjetij in trajnostna naravnost imata bistveno vlogo pri organizacijskih dejavnostih in ugledu (Kumari, Yadav, Kumar & Sarkar, 2021). Številni raziskovalci so jih preučevali z različnih kontekstov. Na primer (Latif,

Arslan, Khan, Komal & Chen, 2022, str. 58746–58761) so navedli, da pobude podjetij za družbeno odgovornost podjetij, ki so usmerjene v zaposlene, med zaposlenimi spodbujajo okoljsko vedenje, s čimer dodatno gradijo ugled podjetja. (Lee, Wang & Ho, 2022) ugotavljajo, da trajnostna naravnost pomaga podjetjem in državam doseči cilje trajnostnega gospodarstva.

1.1 Dejavniki, ki vplivajo na okoljsko odgovornost in trajnostno ravnanje

Toland in Guidera (2017, str. 6–18) izpostavljata, da obstaja nekaj pomembnih dejavnikov okoljske odgovornosti, kot so inovativnost, človeški dejavniki, merjenje, kultura in vodenje. V svoji predstavitvi o trajnosti sta kratko, a jedrnatno opisali pomembne dejavnike, in sicer za inovativnost velja, da je bolje delati in se fokusirati na nekaj drugega kot pa delati isto stvar bolje. Za človeške dejavnike je pomembno, da je prisotna optimizacija človeške učinkovitosti s pomočjo boljšega razumevanja vedenja posameznikov, njihove medsebojne interakcije in njihovega okolja. Za merjenje je značilno, da bodo vse izboljšave zahtevale določene spremembe, a le-te ne bodo nujno predstavljale izboljšave. Kultura je zelo pomemben dejavnik, za katerega je značilno predvsem to, kako na primer podjetja delujejo, ter odraža odnos, vedenje, dojemanja in vrednote, ki si jih zaposleni delijo. Na vodenje je pomembno gledati kot na sposobnost človeške skupnosti, da oblikuje svojo prihodnost in vzdržuje procese sprememb, ki so za to potrebni.

Pomemben dejavnik v procesu trajnostne preobrazbe in prehoda v nizkoogljično družbo je razvoj novih znanj in kompetenc. Trajnostna preobrazba je preobrazba, za katero so značilne konkretne in pozitivne spremembe, kjer organizacije v celoti čim bolj spremenijo svoje poslovanje okolju prijazno, načine načrtovanja in izvedbe dogodkov pa znatno preoblikujejo v trajnostno naravnane dogodke. Nizkoogljična družba je deležna predvsem tistih sprememb, ki se nanašajo na razne načine za zmanjševanje ogljičnega odtisa, ki je odvisen od vsakega posameznika, sestavljen pa je iz vseh segmentov življenja, in sicer iz tega, kako se prevažamo, ogrevamo, kako porabljamo električno energijo, s čim se prehranjujemo, kako ravnamo z odpadki doma, na delovnem mestu in tudi na počitnicah (Umanotera, 2021).

Kljub temu, da je večini deležnikov (posamezniki in mnoge organizacije) nizkoogljične družbe jasna ter razumljiva nujnost ukrepov na področju izboljšanja podnebnih sprememb in jih tudi podpira, je velikokrat motivacija za konkretno ukrepanje relativno majhna. Tu je predvsem prisotno pomanjkanje interdisciplinarnega znanja in prav tako kompetenc na tistih področjih, ki so značilna za izvedbo določenih ukrepov in projektov. Celostni in prilagojeni programi usposabljanja in izobraževanja so ključni za prehod v bolj trajnosten način življenja. Trajnostna mobilnost je ravno tako pomemben dejavnik, ki predstavlja okoljsko odgovornost in trajnostno ravnanje, saj je ključni cilj ta, da se emisije iz cestnega prometa čim bolj znižajo. Emisije toplogrednih plinov v prometu naraščajo, za kar je zaslužna pretežna raba osebnih avtomobilov in odsotnost uporabe oziroma razvoja alternativnih

prevoznih sredstev (Umanotera, 2021).

1.2 Certifikati na področju okoljske odgovornosti

Mednarodni standard za sisteme ravnanja z okoljem je ISO 14001, ki ga je izdelala mednarodna organizacija za standardizacijo (angl. International Organization for Standardization, v nadaljevanju ISO) in predstavlja obvladovanje okoljskih vidikov tako proizvodne kot storitvene dejavnosti. Organizacije ga uporabljajo z namenom, da odgovorijo na določene izzive, ki jih njihove dejavnosti predstavljajo za okolje. Glavni cilj standarda je ohraniti okolje in s tem tudi primerne življenjske pogoje za prihodnje generacije. Vključuje izpolnjevanje zakonskih zahtev, pravilno izkoriščanje virov in strogo preprečevanje onesnaževanja okolja (Ministrstvo za digitalno preobrazbo Republike Slovenije, 2023).

Ta mednarodni standard organizacijam pomaga in omogoča razviti in izvajati njihovo politiko in tudi cilje s pomočjo določanja zahtev za sistem ravnanja z okoljem, ki ima ključno vlogo pri doseganju ciljev. Politika in cilji upoštevajo potrebne zakonske zahteve in druge zahteve, s katerimi se je organizacija strinjala, ter informacije o okoljskih vidikih. Ta standard pa sam po sebi ne postavlja meril za učinek ravnanja z okoljem, zato lahko standard ISO 14001 uporabi prav vsaka organizacija, ki želi (Ministrstvo za digitalno preobrazbo Republike Slovenije, 2023):

- vzpostaviti, vzdrževati in izboljšati sistem ravnanja z okoljem,
- sama sebi dokazati, da pravilno izpolnjuje okoljsko politiko, za katero se je opredelila,
- prikazati izpolnjevanje zahtev tega mednarodnega standarda, s tem da pridobi potrditev pri strankah, ki sodelujejo z organizacijo, pridobi potrditev izpolnjevanja lastne izjave pri zunanji stranki, pri le-tej pridobi certifikat in/ali registracijo za svoj sistem ravnanja z okoljem.

Evropski znak za okolje (angl. European Ecolabel – ECOLABEL) je prostovoljni sistem, ki je bil ustanovljen leta 1992, namenjen pa je spodbujanju okolju prijaznih proizvodov in storitev. Zaščitni znak tega sistema je cvet, ki je znan tudi kot okoljska marjetica (angl. Ecolabel flower). Ta cvet potrošnikom pomaga prepoznati produkt, ki izpolnjuje najvišje standarde s področja okolja.

Znak Evropske Unije (angl. European Union, v nadaljevanju EU) za okolje pokriva široko paleto izdelkov, ki so razdeljeni v nekaj skupin: čistila, izdelki iz papirja, tekstil, izdelki za dom in vrt, aparati, lubrikanti in storitve (turizem).

Znak lahko uporabijo samo tisti proizvodi, ki upoštevajo okoljska merila, ki so precej visoka in vsebujejo najstrožje kriterije. Vsaka posamezna skupina proizvodov ima izdelana dodatna merila, ki jih pripravljajo strokovnjaki iz celotne EU, kriteriji pa so določeni na podlagi obsežnih raziskav in študij, ki pokrivajo celosten življenjski krog produkta (Ministrstvo za

digitalno preobrazbo Republike Slovenije, 2023).

1.3 Trajnostni dogodki

Trajnostno naravnani dogodki so načrtovani, organizirani in izvedeni s kar najmanjšim vplivom na okolje, z obnavljanjem virov ter s koristnimi družbenimi učinki. So dogodki, ki so povezani z okoljem, v katerem se odvijajo. Njihove lastnosti so predvsem te, da imajo že sami organizatorji priložnost, da tudi pri pripravi trajnostno naravnanih dogodkov izkažejo okoljsko odgovornost. To storijo tako, da z udejanjanjem načel okoljske odgovornosti pri načrtovanju in izvedbi dogodkov aktivno zmanjšujejo škodljive ter povečujejo koristne učinke dogodkov in s tem poskrbijo za njihovo pozitivno zapuščino (WPM, d.o.o., 2020).

Pred samo organizacijo trajnostnega dogodka je potrebno razmisliti, ali bodo pozitivni vplivi dogodka odtehtali škodljive. Organizatorji lahko dogodke, ki naj bi se izvedli »v živo«, nadomestijo z virtualnimi srečanji, predvsem takrat, ko želijo zgolj posredovati informacije. Pomembno je, da je komunikacija z zaposlenimi v organizaciji in tudi z udeleženci dogodkov izvedena na okolju prijaznejši način (elektronsko, telefonsko), na ta način znatno zmanjšajo količino papirja kot tudi prihranijo čas. Vsa morebitna gradiva v zvezi z dogodkom so lahko objavljena na spletni strani dogodka, kjer bodo na voljo vsem zainteresiranim, kar bo pripomoglo tudi k trajnosti rezultatov dogodka (Umanotera, 2021).

Jones (2017, str. 5) pravi, da je vrst dogodkov veliko in ne glede na vrsto dogodka – konferenca, športni dogodki, razstave, skupnost ali umetnost se lahko dogodki odvijajo v notranjosti raznih zgradb, na prostem, v mestnih parkih ali pa na športnih stadionih; tako obstaja priložnost, da je dogodek trajnostno naravnan. Dogodki lahko predstavljajo ravnovesje med človeškimi aktivnostmi, uporabo virov in vplivom na okolje namesto hedonističnega ravnanja in proizvajanja smeti. Dogodki bi morali stremeti k temu, da pustijo čim bolj trajno pozitivno zapuščino in družbene rezultate ter, da navdihnejo udeležence, dobavno verigo in gostiteljske destinacije k ukrepanju. Srečanja ljudi z določenim namenom so ravno dogodki, ki so priložnosti za razna praznovanja in izražanja. Perry, Ager in Sitas (2020, str. 613) v svojem nedavnem prispevku ugotavljajo: »Povezovanje kulturnega dogodka z naravno in/ali grajeno dediščino lahko pri ljudeh zgradi občutek pripadnosti in ponosa, zlasti če je osredotočen na lokalno ali regionalno občinstvo. To pa lahko dolgoročno pozitivno vpliva na pristop državljanov do skrbništva nad njihovim okoljem.«

Za umetniške in zabavne dogodke sta zelo pomembni infrastruktura in lokacija in v to skupino dogodkov se uvrščajo predstave, razstave, koncerti in tudi podelitve nagrad. Za takšne dogodke je pomembno, da načrtujemo dogodek v obstoječih prostorih ali lokacijah, kjer se ne porablja dodatnih virov energije. Sem sodi tudi komunalna infrastruktura, kjer je varčna poraba vode ključnega pomena. Trajnostno naravnani dogodek je povsem preprosto povezati tudi z mobilnostjo, saj je uvedba hoje in uporabe električnih avtobusov zelo preprosta. Uporaba trajnostnih načinov prevoza na koncert ali prireditev je izjemnega pomena, saj onesnaževanje zraka škoduje naravi in ljudem. Predvsem uporaba koles

predstavlja eno zanimivo možnost tudi pri trajnostni mobilnosti in je mogoče prav za vse udeležence, ki živijo blizu lokacije, kjer se dogodek izvaja. Najboljši trajnostni način pa je zagotovo sprehod do samega dogodka. Eden ključnih elementov načrtovanja trajnostnih dogodkov je varčevanje z energijo in ravno organizacija dogodka je ob delu dneva, ko sončna svetloba zadostuje za osvetlitev prostora, nujna. Za zmanjšanje ogljičnega odtisa in onesnaženosti je pomembno, da se za organizacijo kulturnih dogodkov čim bolj zmanjša uporaba dostavnih vozil, tovor pa je najbolje združevati. Na dogodkih je pomembno trajnostno naravnost in okoljsko odgovornost tudi ustrezno predstaviti, in sicer se lahko pripravi krajše predavanje ali predstavitev pred začetkom glavnega dogodka na temo trajnosti in okoljske odgovornosti za vse udeležence dogodka (Pavlakovič, Lešnik Štuhec, Koščak & Perša, 2021, str. 81).

Zmanjšanje tiskanih materialov je zelo pomemben korak, saj se lahko vse promocijske tiskovine, kot so letaki, tiskana vabila in tudi zloženke, nadomestijo z elektronsko verzijo, za tiste tiskovine, ki pa se jih ne da nadomestiti, lahko organizatorji pripravijo recikliran papir. Družbena odgovornost je poleg vseh naštetih dejavnikov zelo pomemben dejavnik in je tudi zelo pomemben primer smernic, ki jih je potrebno upoštevati za načrtovanje trajnostno naravnanih dogodkov. V korporativnem smislu se družbena odgovornost podjetij uvršča med najpomembnejše teme in vključuje odgovorno vedenje v skladu s trajnostno odgovornostjo za vse ponudnike storitev na dogodkih. Eden od ciljev trajnostno naravnane dogodka je predvsem to, da koristno prispeva celotni skupnosti (Pavlakovič, Lešnik Štuhec, Koščak & Perša, 2021, str. 86).

1.4 Trajnostno ravnanje in ozaveščenost zaposlenih in udeležencev

Za vzdrževanje pravilnega trajnostnega ravnanja do okolja v konkretnem obravnavanem primeru imajo zaposleni in prav tako udeleženci dogodkov izjemno pomembno vlogo. To vlogo imajo predvsem iz razloga, ker smo ravno ljudje tisti, ki lahko z nekoliko truda veliko prispevamo k boljšemu okolju in hkrati k boljšemu načinu življenja celotne družbe.

Družbeno vedenje zaposlenih v organizaciji je ena od pomembnih poti do okoljske odgovornosti (Khan & Khan, 2022, str. 921–933). Prakse ravnanja z okoljem so lahko trajnostne le, če so podprte s sodelovanjem zaposlenih, je pokazalo naraščajoče število študij (Paillé, Boiral & Chen, 2013, str. 3552–3575; Pinzone, Lettieri & Massela, 2015, str. 183–197). Družbeno vedenje zaposlenih v organizaciji kot prostovoljno trajnostno vedenje pogosto ni posebej izpostavljeno v sistemih, a organizacijam pomaga izvajati učinkovitejše upravljanje okolja (Boiral, 2009, str. 221–236).

Eden glavnih dejavnikov, ki imajo vpliv na družbeno vedenje zaposlenih, je vodenje. Znanstveniki so v skladu s tem proučevali, kako na vedenje zaposlenih vplivajo različni slogi vodenja. Zhang, Chen in Liu (2016) ugotavljajo, da etično vodenje ustvarja pozitiven odnos z okoljskim vedenjem organizacije. Ko zaposleni opazijo, da se veliko ljudi okrog njih vede okoljsko pozitivno, se tudi sami vključijo v to zeleno pozitivno vedenje prek družbene

interakcije z vodji ali s sodelavci z željo po integraciji in krepitvi družbenih odnosov z ljudmi okrog sebe, kar pripomore oblikovati organizacijsko klimo, ki je nagnjena k okoljski odgovornosti (Kim, Kim, Han, Jackson & Ployhart, 2017, 1335–1358 ; Khan & Khan, 2022, 921–933).

Na vedenje posameznikov in zaposlenih v organizacijah imajo situacijski dejavniki pomemben vpliv. Nove okoljske študije so spodbudile zanimanje znanstvenikov na podlagi razumevanja tega, kako posamezniki gledajo na okoljska vprašanja in koliko pozornosti jim posvečajo (Zhu in drugi 2020, str. 41740–41750). Pomembno je, da so zaposleni dovolj ozaveščeni o okoljski odgovornosti in o tem, da mora biti varstvo okolja prednostna naloga (Li, Xue, Li, Chen & Wang, 2020), ki bo zaposlene navdihnila k razmišljanju o okoljskih vprašanjih (Robertson & Barling, 2013, str. 176–194).

Skupaj z vsemi drugimi dejavniki je družbena odgovornost zelo pomemben primer trajnostnih smernic, po katerih je potrebno organizirati in izpeljati dogodek, da bo trajnostno naravnan. V korporativnem smislu je družbena odgovornost podjetij ena izmed pomembnejših tem. Med splošne smernice družbene odgovornosti spada tudi skrb za turiste, ki predstavljajo vir prihodkov. Na dogodkih je najpomembnejše njihovo zadovoljstvo, ki v veliki meri zagotavlja, da se bodo tudi prihodnje leto vrnili ter, da bodo dogodek znova obiskali. Zato je potrebno dobro predstaviti in jim pokazati, da smo inovativni in, da jih bomo znova z veseljem sprejeli in gostili (Pavlakovič, Lešnik Štuhec, Koščak & Perša, 2021, str. 78).

1.4.1 Organizacija trajnostnih dogodkov

Pernecky in Luck (2013, str. 10) sta zapisala, da so na področju študij dogodkov še naprej prisotne informacije o tem, kaj naj bi se spremenilo, da bi dogodke razglasili za trajnostne, vendar z nekaj premisleka in relevantnih raziskav. Poudarjata, da je potrebno razmisliti o tem, kako lahko trajnostno oblikovani dogodki pripomorejo k širši trajnostni naravnosti družbe in poslovnega sveta. Mair (2019) in Getz (2017) trdita, da preprosto ne bi smeli več le poskušati izvajati »trajnostnih dogodkov«, ampak se je potrebno osredotočiti na dejstvo, kako lahko razni dogodki prispevajo k trajnostnemu, družbenemu, gospodarskemu in okoljskemu razvoju krajev, ki jih gostijo. V okviru ozkega fokusa se razmišljanja in razprave o trajnostnih dogodkih v večini primerov osredotočajo na to, kako lahko posamezne dogodke narediti okoljsko bolj trajnostne. Pernecky in Luck (2013) izpostavljata prevlado študij, ki ocenjujejo določene vplive na okolje in možnost ozelenitve panoge prireditvenih dogodkov.

McIlwraith, McKinley in Zavada (2015, str. 5–16) v članku navajajo, da morajo biti organizatorji pri načrtovanju dogodkov čim bolj pozorni na pravilno količino naročene hrane in pijače, saj le tako zmanjšajo količino odpadkov. V primeru večje količine ostankov hrane je najbolj relevantna rešitev donacija hrane. Pomembno je, da se na dogodkih postreže sezonsko hrano, kupljeno od lokalnih prodajalcev, saj nakup na lokalni ravni podpira gospodarsko skupnost in običajno ponuja bolj svežo in kakovostno hrano. Od organizatorjev

se pričakuje, da pri izbiri hrane upoštevajo zdravje, vero in vrednote udeležencev. Udeleženci dogodkov lahko tudi sami veliko pripomorejo k trajnostnim dogodkom, in sicer tako, da veliko pozornosti in truda namenijo uporabi okolju prijaznih predmetov in sredstev, kot je na primer uporaba lastnih, če je le mogoče steklenih flaš za vodo in okolju prijaznih prevoznih sredstev. Mobilnost udeležencev je sicer izjemno pomembna, saj z uporabo koles in ne avtomobilov ali katerih koli drugih prevoznih sredstev, ki negativno vplivajo na okolje, udeleženci pripomorejo k temu, da zmanjšujejo ogljični odtis.

Na dogodkih imata pomembno vlogo ponujeni hrana in pijača, ki bi lahko odražala zavezanost organizatorjev dogodkov k načelom trajnostnega prehranjevanja. Zelo pomembno je, da si tudi pri organizaciji in realizaciji dogodkov prizadevamo za podnebne cilje, saj so dogodki odlično komunikacijsko orodje, s katerim udeležencem sporočamo, naj to, kar so doživeli na dogodkih, odnesejo tudi domov. Pri sami organizaciji, ki je pomembna pot do realizacije dogodkov, je potrebno najprej postaviti dovolj jasne okoljske in trajnostne cilje, ki jih organizatorji nato vgradijo v svoje delovanje (Tavčar, 2021, str. 7).

Hrana predstavlja enega izmed gradnikov naših družb in kultur, in sicer je hrana več kot zgolj to, kar jemo, ker se prek hrane kaže naš odnos do sveta, ki nas obdaja. V zadnjem času prav ta svet vse bolj zaznamujejo posledice številnih podnebnih sprememb, ki se med drugim kažejo v obliki spremenjenih padavinskih vzorcev, višjih temperatur ter ekstremnih vremenskih dogodkov, kot so suše, neurja in poplave. Za uspešen prehod v večjo okoljsko odgovornost, v kateri toplogredni plini ne bodo presegali zmoglosti naravnih sistemov, da jih lahko odstranijo iz ozračja, so potrebne spremembe v načinu pridobivanja in porabe energije, ravnanju z odpadki, mobilnosti in predvsem v načinu proizvodnje in potrošnje hrane (Tavčar, 2021, str. 15).

Na dogodkih, ki so trajnostno naravnani, je pomembno predvsem to, da pred samim dogodkom razmislimo o vrsti hrane, poreklu, količini, načinu proizvodnje, načinu postrežbe ter ostankih hrane. Pri odločitvi o tem, kakšno hrano bomo ponudili na dogodku, upoštevamo smernice podnebjju prijaznejšega prehranjevanja: hrana, ki je podnebjju prijaznejša in je večinoma rastlinskega izvora, pridelana na sonaraven – ekološki ali biodinamični način, pridelana lokalno in kupljena pri lokalnih proizvajalcih ali iz pravične trgovine, da je sezonska, čim manj predelana in čim manj zapakirana ter da bo hrana, ki ne pristane med odpadki. V primerjavi s hrano živalskega izvora (meso in mleko) ima hrana rastlinskega izvora veliko manjši ogljični odtis. Hrana rastlinskega izvora naj bo torej vedno prva izbira, o čemer lahko organizatorji trajnostno naravnanih dogodkov udeležence dogodka obvestijo tudi pred samim dogodkom (Tavčar, Hallberg & Eklund, 2022).

Na trajnostno naravnanih dogodkih ni pomembno le to, kakšna hrana bo postrežena, temveč tudi, kako jo predstaviti na pravi način. Na dogodku se lahko marsikdo prvič sreča s trajnostno pogostitvijo, zato morajo organizatorji trajnostno naravnane dogodka prehranske izbire in način pogostitve udeležencem dogodka jasno obrazložiti in tako navdušiti še koga. Organizatorji dogodkov lahko sporočila o poreklu hrane in njeni pridelavi

ter lastnostih vključijo na vidne in jasne napise ob hrani, izpostavijo morebitne certifikate in svojo izbiro razložijo tudi na samem dogodku. Tudi pred dogodkom lahko kratka sporočila o tem vključijo na primer v vabila na dogodek, jih zapišejo na jedilnik ali kako drugače sporočijo informacije o okolju in zdravju prijazni pogostitvi (Tavčar, Hallberg & Eklund, 2022).

Na trajnostno naravnanih dogodkih se je potrebno izogibati uporabi plastike za enkratno uporabo in raje poskrbeti za posodo, kozarce in pribor, ki so namenjeni večkratni uporabi. Ponuditi je potrebno vodo iz pipe v steklenih vrčih, ki ima precej nižji ogljični odtis kot ustekleničena voda, saj z izbiro vode iz pipe preprečimo izpuste toplogrednih plinov, ki nastajajo pri proizvodnji, polnjenju in distribuciji plastenk, ki na koncu postanejo odpadki. Voda iz pipe pa je pogosto tudi bolj kakovostna kot ustekleničena. Prehrana pa ni edini vir, ki vpliva na izpuste toplogrednih plinov, ki nastanejo pri organizaciji družabnih dogodkov in srečanj. Pri organizaciji trajnostno naravnanih dogodkov je pomembno tudi to, kako udeleženci pridejo na dogodek. Zato organizatorji udeležence povabijo, da do lokacije dogodka pridejo na trajnosten način – peš, s kolesom ali z javnim prevozom. Če je ta možnost izključena ali pa je časovno neprimerna, jim predlagajo, da se dogovorijo za deljenje avtomobila z ostalimi udeleženci. S takšnim ravnanjem udeleženci manj obremenjujejo okolje, ker zmanjšajo uporabo avtomobilov in pritisk na parkirišča, hkrati pa znižajo ceno prevozov in prispevajo k družabnosti. Informiranje o ustreznem načinu odlaganja smeti ima pomembno vlogo pri trajnostno naravnanih dogodkih, postavitev številnih košev za smeti na več vidnih mestih udeležence preprosto ozavešča na pravilno razvrščanje smeti. Pomembno je ozaveščati tudi o čim manjši količini zavržene hrane, saj le-ta predstavlja precejšnji okoljski problem. Prav tako so razne smernice v toaletnih in drugih prostorih, kjer se porablja voda, neizbežne in predstavljajo osnovo k boljšemu trajnostnemu ravnanju (Tavčar, 2022).

Glasbeni festivali predstavljajo primer dogodka, kjer se ljudje lahko prilagodijo okoliščinam, ki zahtevajo maj virov. Ta potencial so poudarili (Browne, Coffey, Cook, Meikleyohn & Palermo, 2019, str. 1032–1044) z raziskovanjem porabe vode udeležencev glasbenega festivala v Glastonburuyu, kjer so z uporabo kampov omejevali porabo vode (udeleženci so imeli na razpolago le omejeno količino vode za umivanje in osebno higieno) in ugotovili, da je bila povprečna poraba vode na človeka v Glastonburyju 13,69 litrov/dan, medtem ko je v Združenem kraljestvu povprečje 195 litrov/dan. Jaimangal-Jones, Pritchard in Morgan (2010, str. 253–268) ugotavljajo, da so kamping glasbeni festivali že dolgo postavljeni kot kulturni laboratoriji, v katerih imajo ljudje možnost eksperimentirati z alternativnimi identitetami in načini bivanja. Tudi druge vrste dogodkov, kot so na primer razne razstave na svetovni ravni, omogočajo ljudem preizkusiti eksperimentalne vizije prihodnosti.

Kamping glasbeni festivali so vedno bolj priljubljena spletna mesta za izobraževanje navidezno naklonjenih skupin udeležencev o bolj trajnostnem življenjskem slogu (Henderson & Musgrave, 2014, str. 247–262). Prihodnost infrastrukturnih izzivov, kot so pogostejše motnje v oskrbi z vodo, se zdi vse bolj verjetna, saj se vplivi podnebnih sprememb na obstoječe vodne sisteme poglobljajo (Konadu, Fenner, Richards & Allwood, 2017).

Čeprav kamping festivali večinoma potekajo v podeželskih okoljih, stran od vsakdanjega življenja, jih je še vedno mogoče razumeti kot dogodke, ki akademikom omogočajo, da se učijo iz že obstoječih družbeno-materialnih realnosti za predvidevanja in spodbujanja bolj trajnostne vsakodnevne urbane vodne prihodnosti (Edwards & Bulkeley, 2018, str. 350–369).

»Naravno okolje prireditve ključno narekuje celoten proces organizacije umetniške/zabavne prireditve. V takem primeru je ključnega pomena minimalna raba oporečnih virov in izdelkov. Za tovrstne prireditve je pomembna uporaba recikliranega materiala brez plastike. Med predstavo, koncertom ali razstavo je pomembno prilagoditi glasnost zvočnikov in razsvetljavo, ki pri prekomerni uporabi škoduje okolju in naravi. Vsekakor je priporočljivo uporabljati sončno svetlobo čim več časa in kadar koli je to mogoče.« (Pavlakovič, Lešnik Štuhec, Koščak & Perša, 2021, str. 87).

1.4.2 Koristi trajnostnih dogodkov

Dogodki pogosto predstavljajo breme za okolje. Nekateri so namenjeni spominjanju preteklosti, medtem pa so nekateri inovativni in gledajo naprej ter spodbujajo in predstavljajo preobrazbo. Na podlagi teh lastnosti bi dogodki lahko zagotovili sredstva, ki so uporabna za spodbujanje bolj trajnostnih odnosov, tehnologij in vedenja (Mair & Laing, 2013, str. 1113–1128). Dogodki ustvarjajo tudi socialni kapital, zato Raworth (2017, str. 65) mednarodne festivale opredeljuje kot sredstvo za gradnjo odnosov, ki nam omogočajo sodelovanje, odvisnost drug od drugega ter nam pomagajo izpolniti naše temeljne človeške potrebe, kot so zaščita, prosti čas in pripadnost.

Mair in Laing (2013) izpostavljata, da je ključna omejitev dogodkov, ki spodbujajo ljudi k bolj trajnostnem življenju, ta, da taki dogodki običajno zanimajo tiste ljudi, ki se s trajnostnim vedenjem že ukvarjajo. Dogodki predstavljajo okno priložnosti za nadgradnjo dolgoročnih trajnostnih ciljev, da pa bi »spodbudili« želeno učinke, se je potrebno ukvarjati s povezanimi projekti, ki bi celovito spodbudili prehod na trajnost. Na primer razumeti je potrebno, kako spodbuditi kolesarjenje, dneve brez avtomobilov ali ulične dogodke, ki dajejo v ospredje več kolesarjenja in hoje (Smith & McGillivray, 2020, str. 1–17).

Dogodki lahko pomagajo pri spremembah vsakodnevnih navad, če jih povezujemo in načrtujemo z enako trajnostno naravnostjo. Zifkos (2015, str. 6–19) poudarja, da lahko dogodki delujejo kot »inkubatorji sprememb«, s čimer bi prispevali k trajnosti. Na primer festival Burning Man je namenjen spodbujanju alternativne življenjske sloga. Smith (2012) pravi, da dogodki lahko to vlogo opravljajo tudi na bolj subtilne načine, na primer lahko omejijo obiskovalce na način, da je mogoče na dogodke priti samo z javnim prevozom, kar povzročičasne izkušnje, ki lahko imajo potencialen vpliv na prihodnje vedenje.

Perry, Ager in Sitas (2020, str. 603–618) trdijo, da je kultura izjemno pomembna in bi morala biti četrti steber trajnostnega razvoja. Priznavanje kulture kot enega izmed stebrov za

trajnostni razvoj je pomembno, saj predstavlja, kako lahko dogodki pozitivno prispevajo k uresničitvi več ciljev trajnostnega razvoja. V kulturni dejavnosti imajo dogodki ključno vlogo, saj ne le spodbujajo kulturni razvoj, ampak omogočajo tudi udeležbo širšega kroga ljudi.

Dogodki in kulturni festivali se tako uvrščajo med načine, kako ustvariti kraje bolj vključujoče. Tako na primer (Neal, Bennett, Jones, Cochrane & Mohan, 2015, str. 463–475) ugotavljajo, da so kulturni dogodki spodbudili ljudi iz različnih etničnih skupin k obisku lokalnih parkov in s tem uspeli ustvariti in spodbuditi občutke povezanosti s kulturno drugačnimi skupinami ljudi. Trajnostna naravnost narekuje, da so sistemi, kot so družbeno-kulturni, ekonomski in okoljski, dokaj prepleteni, in prav zaradi tega obstaja priložnost, da se vsi trije stebri povežejo skozi kulturo. Kot v svojem prispevku (Perry, Ager & Sitas, 2020, str. 603–618) ugotavljajo, da povezava kulturnega dogodka z naravno in/ali grajeno dediščino pri ljudeh gradi občutek ponosa in pripadnosti, zlasti če je kulturni dogodek namenjen lokalnemu ali regionalnemu občinstvu. Namreč, to ima lahko dolgoročen pozitiven vpliv na pogled in pristop državljanov do skrbništva nad okoljem.

2 RAZISKAVA O MOŽNOSTI TRAJNOSTNO NARAVNANIH DOGODKOV V KULTURNEM IN KONGRESNEM CENTRU CANKARJEV DOM

2.1 Metodologija raziskovanja

Relevantne podatke o načrtovanju trajnostno naravnanih dogodkov v kulturnem in kongresnem centru Cankarjev dom sem pridobila z izvedbo intervjujev z zaposlenimi. Le-te sem izvedla v kongresno-komercialnem oddelku, kjer je zaposlenih 12 oseb in so zadolženi za vodenje in organizacijo projektov. Intervjuji so vsebovali 8 vprašanj, ki so bila predvsem odprtega tipa in so se nanašala na načrtovanje trajnostno naravnanih dogodkov. Protokol za intervju se nahaja v Prilogi 1. Intervjuje sem izvedla s petimi zaposlenimi, ki so zadolženi za dokaj podobne in med seboj povezane delovne naloge v kulturnem in kongresnem centru Cankarjev dom.

Pred vsakim intervjujem sem zaposlenim predstavila namen izvedbe intervjuja in vsakega izmed njih vprašala, ali želijo biti imenovani ali želijo biti anonimni v poročilu o rezultatih intervjujev, pri čemer so želeli vsi zaposleni ostati anonimni. Prav tako sem jih vprašala o tem, ali se strinjajo, da pogovor snemam, pri čemer so vsi zaposleni snemanje odobrili, kar mi je bilo pri kasnejši obdelavi podatkov raziskave v veliko pomoč. Ob tem sem poudarila, da bodo rezultati oziroma odgovori uporabljeni le za raziskovalne namene zaključne strokovne naloge ter da intervjuji ne bodo nikjer objavljeni, prav tako pa ne bodo nikomur posredovani. Vsak intervju je trajal različno dolgo, saj je najdaljši pogovor z zaposlenim

trajal 18 minut, najkrajši pa 10 minut.

2.2 Predstavitev organizacije

Cankarjev dom je javni zavod, ki je ustanovljen kot osrednji slovenski kulturni center z namenom ustvarjanja in izvajanja kulturnega in umetniškega programa ter kongresne dejavnosti. Cankarjev dom je največja kulturna in kongresna ustanova, ki jo vsako leto obišče pol milijona ljubiteljev umetnosti in družabnih srečanj. Vsako leto na odru Cankarjevega doma nastopi okoli osemnajst tisoč različnih izvajalcev, med katerimi je veliko izjemnih umetnikov, ki jih upravičeno občuduje ves svet. Od leta 1981 do 2018 pa je prireditve obiskalo več kot šestnajst milijonov ljudi (Cankarjev dom, 2023).

V kulturnem in kongresnem centru predstavljajo, organizirajo, producirajo in posredujejo kulturno-umetniške, kongresne, sejemske ter druge prireditve in prav tako festivale. Letno kulturi in umetnosti namenjajo več kot dve tretjini razpoložljivih terminov v dvoranah in s svojim programom želijo izboljšati predvsem kakovost življenja, razvijati kulturno identiteto ter kulturno-umetniško vzgajati mlade. Menijo, da je Ljubljana dovolj zanimivo mesto na področju zgodovine, turizma in kulture, da postane eno pomembnejših evropskih kulturnih in kongresnih središč. V Cankarjevem domu želijo ohraniti glavno vlogo kulturne dejavnosti v Sloveniji in ostati najprimernejše središče za zaznamovanje pomembnih dogodkov v zgodovini Slovencev. Program Cankarjevega doma predstavlja tradicionalne in tudi sodobne oblike umetnosti, nabor vsebin programa zajema iz številnih kultur vsega sveta, pri čemer pa prav posebno pozornost usmerja umetniškim snovanjem iz Slovenije, ki jih postavlja v mednarodni kontekst (Cankarjev dom, 2023).

»Ko so graditelji pred štirimi desetletji začeli postavljati Cankarjev dom in v središču Ljubljane najprej izkopali neverjetno globoko jamo, so storili korak, ki je danes v kulturi skoraj nepredstavljiv. Po besedah prvega direktorja Cankarjevega doma, Mira Kerta, je bilo investitorje sprva strah, da je zasnova takšnega kulturno-kongresnega centra preveč optimistična in da bo številne prostore zelo težko napolniti s programom, še težje pa navdušiti obiskovalce, da bodo zahajali vanje. Danes Cankarjev dom poka po šivih. Vsako leto ga obišče pol milijona ljubiteljev umetnosti, udeležencev kongresnih prireditev in privrženecv družabnih srečevanj, na odrih pa letno nastopi okoli osemnajst tisoč različnih izvajalcev.« (Cankarjev dom, 2023).

2.3 Rezultati raziskave

Na podlagi intervjujev, ki sem jih izvedla v kulturnem in kongresnem centru Cankarjev dom, sem pridobila odgovore na zastavljena vprašanja, s pomočjo katerih sem spoznala, v kolikšni meri je načrtovanje dogodkov v izbrani organizaciji trajnostno naravnano. V nadaljevanju sledijo raziskovalna vprašanja, ki sem jih s pomočjo izvedenih intervjujev podrobno analizirala.

Raziskovalno vprašanje 1: Kako lahko v kulturnem in kongresnem centru Cankarjev dom nadgradijo okoljsko odgovornost z organizacijo trajnostno naravnanih dogodkov?

Z izvedenimi intervjuji sem ugotovila, da se zaposleni zavedajo trajnostne naravnosti in vedno bolj stremijo k temu, da dogodke načrtujejo in izvedejo na trajnosten način. Zaposleni so mnenja, da so trenutno glede trajnostno naravnanih dogodkov bolj na začetku in da nove prakse še niso specifično vpeljali, se pa vsekakor trudijo in udeležence dogodkov ozaveščajo v smeri boljše trajnostne naravnosti. Pomembno dejstvo, ki so ga zaposleni v intervjujih izpostavili, je to, da so nekatere stvari v smeri večje trajnosti lažje dostopne in izvedljive, nekatere pa manj ali pa so v celoti neizvedljive. Denimo Cankarjev dom je kulturna ustanova, ki je zaščiten kot spomenik, kar pomeni, da se v arhitekturni smeri v samo stavbo bistveno ne sme posegati in to je razlog, da se na nekaterih področjih ne da veliko spremeniti v smeri večje trajnosti. Primer je fasada na stavbi, ki je takšna, da je izkoristek energije znotraj stavbe nekoliko manjši, kot bi lahko bil, a to je predvsem zgodovinska natečenost, ki je ne morejo popraviti ali spremeniti. Zaposleni so mnenja, da z izvedbo različnih projektov in dogodkov vsakokrat pridobijo novo izkušnjo.

Primer dobre prakse je Jazz festival Ljubljana, ki se je izvajal v mesecu juliju 2023 in so ga organizirali in izvedli v sodelovanju z Umanotero, nevladno organizacijo za trajnostni razvoj ter je pomemben doprinos k trajnostni zasnovi dogodkov, saj so se v celoti izognili uporabi plastike in so imeli samo lokalne ponudnike hrane in pijače, ki imajo v svojih strategijah zapisano trajnostno naravnost. Udeležence se trudijo čim bolj spodbujati z uporabo koles in javnega prevoza za obisk dogodkov. Prav tako so zelo zadovoljni s tem, da so nedolgo nazaj imeli tiskovno konferenco, kjer je direktorica tehničnega sektorja predstavila, da so zmanjšali porabo električne energije, stremijo tudi k temu, da je vedno manj tiskovin in so na podlagi ločevanja odpadkov zelo uspešni in trajnostno naravnani. Trenutno je v organizaciji glavni projekt v smeri digitalizacije poslovanja, ki prinaša manj tiskanja in posledično bistveno manjšo porabo tiskovin ter večjo ekonomičnost poslovanja. Želijo pa si, da bi organizirali čim več dogodkov, v katere bi se vključili in izkoristili tudi zunanji del, da so ljudje na zraku in da se s tem izognejo prekomernemu zadrževanju pod umetno svetlobo v zaprtih prostorih.

Na kongresnih dogodkih se trudijo čim več ozaveščati vse naročnike, kjer predvsem podprejo in ozaveščajo v smeri same pogostitve na dogodkih. Torej izpostavijo dejstvo, da je voda iz pipe in je postrežena v steklenih vrčih, zraven pa uporabijo le steklene kozarce. Že pri sami pripravi dogodkov poskušajo trajnost vključiti v celoten proces, in sicer pogledajo, kako je lahko dogodek organiziran s stališča energije, razsvetljave, obveščanja in materialov, ki se tu pojavljajo. Stremijo k temu, da so določene stvari večkrat uporabljene, kot je na primer tehnična in scenska oprema, ki predstavlja nekaj, kar se lahko ponovno uporabi. Pomembno pa je tudi, da se pogleda tudi širšo sliko in celotno ozadje, predvsem je to značilno za sodelovanje s številnimi partnerji in sponzorji, da imajo v svojem poslovanju vključeno strukturo ali shemo, ki vključuje predvsem trajnostne elemente.

Trajnostno naravnani dogodki predstavljajo prednosti za kulturni in kongresni center Cankarjev dom, so pa mnenja, da se je potrebno zavedati, da le s prekomernim oglaševanjem o trajnostni naravnosti ne bodo veliko ustvarili. Intervjuvanec številka 1 je izpostavil: »Mi trajnost vključujemo v vsak dogodek. Ko se z naročniki pogovarjamo in nas vprašajo za nasvet, lahko v določenem koraku svetujemo, ko gre na primer za plakate ali gradiva za konference, takrat predlagamo, da potrebno gradivo, plakate in vse ostalo uredimo in pripravimo ter naložimo na spletno stran, ki je dostopna vsem udeležencem, in tukaj je naša vloga.«

Raziskovalno vprašanje 2: Kako lahko k bolj trajnostnim odločitvam in ravnanju kulturni in kongresni center Cankarjev dom spodbudi tudi udeležence dogodkov?

Kulturni in kongresni center Cankarjev dom je umeščen v sam center mesta in je dostopen z javnim prevozom, peš ali s kolesom in na ta način se ogljični odtis bistveno zmanjša. Intervjuvanec številka 1 je izpostavil: »Stavba je umeščena v center mesta in udeleženci lahko prevoz z avtomobili preprosto zamenjajo z vožnjo s kolesom ali pa pridejo peš, zaradi tega sem mnenja, če nekdo izbere Cankarjev dom, to pomeni, da je izbral relativno dobro. Zakaj relativno dobro, zato, ker je mogoče zasnovana tako, da ni najbolj energetsko ustrezna današnjim potrebam, ker je na primer izkoristek energije znotraj stavbe manjši kot bi lahko bil.« Zelo pomemben izziv je, da vsako leto gostijo korporativne dogodke, ki vključujejo približno 800 udeležencev in ravno pri takšnih dogodkih so sprva začeli tako, da so jim naročniki pripeljali veliko količino plastičnih plastenkov z vodo in tudi majhna plastična darila, kar so zelo hitro uspeli popraviti in zmanjšati količino plastike na način, da so postavili postaje z vodo, kjer so imeli udeleženci na dogodkih svoje stekleničke in so si lahko vodo sami napolnili. Na dogodkih uporabljajo predvsem pribor, ki je za večkratno uporabo, ločevanje smeti imajo ves čas urejeno, udeležence pa so na dogodkih že pozvali k čim večji uporabi javnega potniškega prometa, hoje ali pa koles za obisk dogodkov. Intervjuvanec številka 2 je povedal: »Mislim, da je največji izziv, kako se bo Slovenija infrastrukturno razvijala, sploh glede povezanosti. Sicer je to zelo drag in dolgotrajen proces, a mislim, da bi se moralo vlagati v čim boljše in učinkovitejše javne Transporte, kot so železnice in bi se promet čim več preusmeril na javni promet. Že več let imamo pri večjih kongresnih dogodkih prakso z mestom Ljubljana, da se udeležencem zagotovi brezplačne prevoze z ljubljanskim potniškim prevozom.«

Glavna odgovornost kulturnega in kongresnega centra Cankarjev dom je, da so kot kulturna ustanova zelo znani, vsaj v Sloveniji, in ljudje vedo za Cankarjev dom ter tako kot v samem kulturnem centru ravnajo, so za zgled vsem udeležencem. V največji meri pa so zgled otrokom, ki obiskujejo prireditve, saj kulturno-vzgojni program stremi k temu, da gre v smeri tega, da je vedno več prireditev, ki ozaveščajo otroke o pomenu narave in skrbi zanjo. Zelo pomemben korak je, da so se v zadnjih nekaj letih precej razvili čebelnjaki, ki jih imajo na strehi Cankarjevega doma, saj je v dogodke o čebelah in njihovem pomenu vključenih veliko šol, ki svoje učence pripeljejo na dogodek, kjer se naučijo o pomenu čebel in narave. Ker je Cankarjev dom lociran v centru mesta, je to odlična lokacija in prav tako je koncentracija

hotelov v njegovi neposredni bližini in se trudijo, da vsi gostje, ki so vabljeni do prizorišča, pridejo peš.

Na kulturno-umetniškem programu nimajo lastnega ansambla in orkestra, zato program snujejo na način, da v goste vabijo velike umetnike, ki imajo že pripravljen načrt, tako da organizatorji dogodkov v Cankarjevem domu na podlagi tega ne morejo veliko storiti v smeri večje trajnosti, lahko le svetujejo. Ko gre za tiskovne konference, kar je na primer v njihovi domeni, takrat stremijo k temu, da je zelo malo ali pa nič tiskanega materiala, da so potrebni materiali in gradiva dostopni v elektronski obliki in da proizvedejo čim manj smeti. Nedolgo nazaj so v Cankarjevem domu odprli novo dvorano, ki se imenuje dvorana Alme Karlin, ki je ekološka in je povsem opremljena po načelih trajnostnega bivanja. Dvorana predstavlja veliko prednosti in tudi veliko udeležencev privabi, kjer si ogledajo prireditve, ki so trajnostno naravnane in se veliko koristnega naučijo. Naročnikom, ki so ekološko ozaveščeni, predstavlja to zares nekaj izjemnega, hkrati pa tudi kulturnemu in kongresnemu centru Cankarjev dom.

2.4 Predlogi kulturnemu in kongresnemu centru Cankarjev dom za organizacijo trajnostno naravnanih dogodkov

Kulturnemu in kongresnemu centru Cankarjev dom bi predlagala, da ohranjajo in čim več nadgrajujejo trenutne korake, ki jih izpolnjujejo v smeri večje trajnosti. Predvsem pomembno je ozaveščanje ljudi na podlagi korakov, ki se morda zdijo majhni, a imajo bistven pomen za okolje in trajnostno naravnost, kot je ozaveščanje udeležencev na podlagi tega, da je pomembno, da se porabi manjša količina vode, da se porabi čim manj električne energije, da je mobilnost ključnega pomena, četudi s tem morda zmanjšamo le majhen odstotek onesnaženja, je to velik uspeh. Tudi uvedba trajnostnih smernic ima izjemno pomembno vlogo, kot so na primer razne smernice o porabi vode in papirja v javnih prostorih, kot tudi smernice, ki bodo ozaveščale ljudi o manjši porabi energije, kot je na primer uporaba stopnic namesto dvigala. Organizatorji naj udeležence vedno znova povabijo, da do lokacije dogodkov pridejo na trajnosten način – peš, s kolesom ali z javnim prevozom. To lahko nadgradijo tudi s kombiniranjem vstopnic, ki bodo vključevale vstopnino na dogodek in hkrati tudi vozovnico za prevoz z javnim potniškim prometom. Da bi bili dogodki v čim večji meri trajnostno naravnani, predlagam tudi to, da poskrbijo za gibalno, mentalno in drugače ovirane udeležence in jim omogočijo vključenost v dogodke. Tako bi lahko za slepe pripravili napise z Braillovo pisavo in za gluhe zagotovili tolmačenje v znakovnem jeziku. Organizatorji dogodkov pa naj imajo v svojem načrtu tudi, da bo dogodek vedno čim bolj ekonomsko dostopen za vse.

Pri samem načrtovanju in izvedbi trajnostno naravnanih dogodkov ima postrežena hrana izjemno pomembno vlogo, saj predstavlja enega izmed gradnikov družb in kultur. Zato je moj predlog kulturnemu in kongresnemu centru ta, da svojo trajnost nadgradijo v smeri, da na prav vseh dogodkih postrežejo hrano, ki je večinoma rastlinskega izvora, saj ima le-ta v

primerjavi s hrano živalskega izvora (meso in mleko) veliko manjši ogljični odtis. Pomembno je tudi, da je hrana pridelana na ekološki način in da je lokalno pridelana. Na dogodkih je pomembno, da se postrežena hrana udeležencem tudi ustrezno predstavi, saj se lahko marsikdo prvič sreča s trajnostno pogostitvijo, zato je potrebno, da organizatorji trajnostno naravnanih dogodkov način pogostitve jasno obrazložijo, predstavijo in tako navdušijo še koga. Za oglaševanje in obveščanje o dogodkih predlagam, da poteka elektronsko v čim večji meri in tudi ozaveščanje udeležencev, da na primer vstopnic ne tiskajo in uporabijo elektronsko različico. Po izvedbi dogodkov predlagam, da se vso hrano, ki ostane po koncu dogodkov in je lahko uporabna še v naslednjih nekaj dneh, podari lokalnim skupnostim, ki pomagajo lokalnim prebivalcem, ki so v pomanjkanju, kot so na primer družine z nizkimi prihodki, brezdomci in podobno. Organizatorji morajo pozornost usmeriti tudi na udeležence z intolerancami na hrano, zato predlagam, da v pogostitev vključijo hrano, ki bo primerna tudi za ljudi z intoleranco in jo bodo brez težav zaužili. Predlagam, da se na dogodkih čim več vključuje domače, lokalne in manjše ponudnike, saj se jim tako povečuje prepoznavnost.

Za pripravo in izvedbo dogodkov je neizbežna tudi uporaba čistil, za katere predlagam, da naj bodo ekološka čistila, ki ne škodujejo naravi in prav tako ljudem v prostorih, kjer se dogodek izvaja. Tudi toaletni prostori na vseh dogodkih naj bodo urejeni na način, da bodo ustrezno označeni, kjer bo prikazano, kako trajnostno uporabljati vodo in papir. Prav tako predlagam uvedbo umivalnikov, ki bodo delovali le na senzorje, ki zaznajo rok in ne točijo prekomerne nepotrebne vode, za brisanje rok pa naj bodo v uporabi reciklirane papirnate brisače, s katerimi se bo količina nastalih odpadkov bistveno zmanjšala. Ključnega pomena je tudi ločevanje odpadkov, torej da so vsi odpadki ustrezno ločeni; tudi recikliranje določenih materialov je pomembno, ker lahko tiste stvari, ki bi jih ponovno uporabili pri izvedbi prihajajočih dogodkov, skrbno shranijo in ponovno uporabijo. Na številnih dogodkih se število udeležencev vedno povečuje, zato bi bilo dobro urediti uvedbo omejitve števila udeležencev. Vstopnice so na dogodkih v veliki meri še vedno tiskane, a se jih da tudi popestriti na način, da niso le kos papirja, vendar se jih lahko kreira na način, da bodo zelo priročen in uporaben izdelek, ki je povezan s tematiko dogodka, ki bi ga lahko udeleženci po končanem dogodku odnesli domov.

2.5 Omejitve raziskave z možnostmi izboljšav v prihodnje

Pri izvedbi intervjujev v kulturnem in kongresnem centru Cankarjev dom niso bili intervjuvani vsi zaposleni, ki so povezani z vodenjem in organizacijo dogodkov. Zaposleni, ki sem jih intervjuvala, so odgovarjali na način, da so povedali in opisali trenutno stanje in zmožnosti načrtovanja trajnostno naravnanih dogodkov, pri vprašanjih pa so pristransko odgovarjali, ker so določene stvari interne in omejene. Raziskavo, ki sem jo izvedla z namenom pridobitve čim bolj relevantnih podatkov na obravnavano tematiko, bi se dalo izboljšati, in sicer na način, da v kulturnem in kongresnem centru organizirajo in izvedejo testni dogodek, kjer bi lahko opazovala najbolj bistvene stvari in značilnosti ter zbrala

podatke s pomočjo udeležencev dogodka, zaposlenih, poslovnih partnerjev; s tem bi dobila veliko boljši vpogled v to, kako načrtovati in organizirati trajnostno naravnane dogodke.

SKLEP

Namen zaključne strokovne naloge je bil prikazati bistvene korake in značilnosti trajnostne naravnosti in trenutno stanje izkoriščenosti vseh pomembnih korakov in ozaveščanja o trajnostnih dogodkih v organizaciji ter na podlagi tega podati predloge izboljšanja trajnostno naravnanih dogodkov. Na podlagi intervjujev z zaposlenimi sem ugotovila, kako kulturni in kongresni center Cankarjev dom v praksi uporablja pomembne korake, ki so značilni za načrtovanje in izvedbo trajnostno naravnanih dogodkov. Vsak od zaposlenih ima dokaj podoben pogled na trenutno trajnostno naravnost kulturnega in kongresnega centra Cankarjev dom, ki so mnenja, da se zelo trudijo in stremijo k boljši trajnostni naravnosti, tako pri načrtovanju trajnostno naravnanih dogodkov kot tudi pri svojih zadolžitvah na delovnih mestih. Izpostavili so, da so v svoje poslovanje vključili in tudi ohranjajo določene trajnostne korake, kot je uporaba steklenih kozarcev, uporaba pribora za večkratno uporabo, ustrezno ločevanje smeti, čim manj tiskovin, uporabljajo žarnice, ki porabijo bistveno manj električne energije in udeležence dogodkov spodbujajo k uporabi sredstev, ki so bolj naravi prijazni. Prav tako pa obstajajo določene stvari, na katere žal nimajo vpliva in bodo verjetno vedno prisotne, kot so na primer projekcije in zasloni, brez katerih si je nekatere dogodke težko predstavljati in izvesti.

S pomočjo intervjujev sem dobila vpogled v ozaveščenost zaposlenih v smeri trajnostne naravnosti in o tem, na kakšen način ozaveščajo udeležence svojih dogodkov. Večina osnovnih korakov k večji trajnostni naravnosti je izpolnjenih, a kot pravijo zaposleni, je tu še vedno maneverski prostor in prostor za izboljšave. Zelo stremijo k temu, da bi čim boljše nadgradili trajnostno naravnost, a priznavajo tudi to, da so določeni koraki dokaj zapleteni in težko izvedljivi, prav tako ti koraki potrebujejo določen čas za realizacijo in napredek. V enem izmed intervjujev je intervjuvanec izpostavil, da želje po trajnostni naravnosti so, torej obstajajo, a se žal velikokrat tudi podrejo, predvsem s finančnega vidika. Eden od intervjuvanih je izpostavil, da kot družba žal še nismo najbolj trajnostno naravnani, ker lahko še veliko več naredimo za boljšo okoljsko odgovornost. Intervjuvani so povedali tudi, da bi si želeli veliko novega znanja, usposabljanja in tudi delavnic k večji trajnostni naravnosti, a so izpostavili, da bi si želeli predvsem slišati nekaj novega, kar o trajnostni naravnosti še ne vedo, in sicer, da ne poslušajo vedno tiste osnove, ampak da slišijo in vidijo res nekaj konkretnega, kar bo pripomoglo tudi k boljšemu načrtovanju in izvedbi dogodkov v kulturnem in kongresnem centru Cankarjev dom.

LITERATURA IN VIRI

1. Abbas, J. (2020). Impact of total quality management on corporate green performance through the mediating role of corporate social responsibility. *Journal of*

- Cleaner Production*, 242, 118458.
2. Abbas, J. & Dogan, E. (2022). The impacts of organizational green culture and corporate social responsibility on employees' responsible behaviour towards the society. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(40), 60024–60034.
 3. Ayayi, A. G. & Wijesiri M. (2022). Is there a trade-off between environmental performance and financial sustainability in microfinance institutions? Evidence from South and Southeast. *Business Strategy and the Environment*, 31(4), 1552–1565.
 4. Boiral, O. (2009). Greening the corporation through organizational citizenship behaviors. *Journal of Business Ethics*, 87(2), 221–236.
 5. Browne, J., Coffey, B., Cook, K., Meikleyohn, S. & Palermo, C.E. (2019). A guide to policy analysis as a research method. *Health Promotion International*, (34)5, 1032–1044.
 6. Cankarjev dom. (2023). *O Cankarjevem domu*. Pridobljeno 15. septembra 2023 iz <https://www.cd-cc.si/o-cankarjevem-domu>
 7. Edwards, G.A.S. & Bulkeley, H.A. (2018). Heterotopia and the urban politics of climate change experimentation. *Environmental and Planning D Society and Space*, 36(2), 350–369.
 8. Forum Media, strokovne informacije in izobraževanja, d. o. o. (2018). *Varovanje okolja*. Pridobljeno 20. maja 2023 iz <https://forum-media.si/varovanje-okolja>
 9. Getz, D. (2017). Developing a framework for sustainable event cities. *Event Management*, 21(5), 575–591.
 10. Henderson, S. & Musgrave, J. (2014). Changing audience behaviour: festival goers and throwaway tents. *International Journal of Event and Festival Management*, 5(3), 247–262.
 11. Jaimangal-Jones, D., Pritchard, A. & Morgan, N. (2010). Going the distance: locating journey, liminality and rites of passage in dance music experiences. *Leisure Studies*, 29(3), 253–268.
 12. Jones, M. (2017). *Sustainable Event Management* (3. izd.). London: Routledge.
 13. Khan, A. N. & Khan, N. A. (2022). The nexuses between transformational leadership and employee green organizational citizenship behavior: Role of environmental attitude and green dedication. *Business Strategy and the Environment*, 31(1), 921–933.
 14. Kim, A., Kim, Y., Han, K., Jackson, S. E. & Ployhart, R. E. (2017). Multilevel influences on voluntary workplace green behavior: Individual differences, leader behavior, and coworker advocacy. *Journal of Management*, 43(5), 1335–1358.
 15. Konadu, D., Fenner, R., Richards, K. & Allwood, J. (2017.) *UK Water-Energy Nexus under Climate Change: Key Issues and Priorities*. University of Cambridge, UK.
 16. Kumari, R., Yadav, D., Kumar, N. & Sarkar, B. (2021). Reduction of waste and carbon emission through the selection of items with cross-price elasticity of demand to form a sustainable supply chain with preservation technology. *Journal of Cleaner Production*, 297, 126298.
 17. Latif, M.I., Arslan, M., Khan, I., Komal, B. & Chen, S. (2022). Understanding the dynamics of natural resources rents, environmental sustainability, and sustainable

- economic growth: new insights from China. *Environmental Science and Pollution Research*, 29, 58746–58761.
18. Lee, C. C., Wang, C.W. & Ho, S. J. (2022). The dimension of green economy: culture viewpoint. *Economic Analysis and Policy*, 74(1), 122–138.
 19. Liu, W.Y. & Lin, H.W. (2020). Tourists' environmental vandalism and cognitive dissonance in a National Forest Park. *Urban Forestry & Urban Greening*, 55(2), 126845.
 20. Li, Z. B., Xue, J. X., Li, R., Chen, H. & Wang, T. T. (2020). Environmentally specific transformational leadership and Employee's pro-environmental behavior: The mediating roles of environmental passion and autonomous motivation. *Frontiers Psychology*, 11.
 21. Mair, J. (2019). Rethinking event sustainability. V J. Armbricht, E. Lundberg & T. D. Andersson (ur.), *A research agenda for event management* (str. 7–22). Narre Warren: Edward Elgar Publishing.
 22. Mair, J. & Laing, J. H. (2013). Encouraging pro-environmental behaviour: The role of sustainability-focused events. *Journal of Sustainable Tourism*, 21(8), 1113–1128.
 23. McIlwraith, M., McKinley, S. & Zavada, N. J. (2015). *Meet better; 167 easy ways to make your events more environmentally and socially responsible* (1. izd.). Meet green.
 24. Ministrstvo za digitalno preobrazbo Republike Slovenije. (2023). *Merila in standardi za odgovornost podjetij*. Pridobljeno 24. junija 2023 iz <https://spot.gov.si/sl/teme/odgovornost-do-okolja-druzbe-zaposlenih/>
 25. Muisyo, P.K. & Qin S. (2020). Enhancing the FIRM'S green performance through green HRM: The moderating role of green innovation culture. *Journal of Cleaner Production*, 289(2), 125720.
 26. Neal, S., Bennett, K., Jones, H., Cochrane, A. & Mohan, G. (2015). Multiculture and public parks: Researching super-diversity and attachment in public green space. *Population, Space and Place*, 21(5), 463–475.
 27. Paillé, P., Boiral, O. & Chen, Y. (2013). Linking environmental management practices and organizational citizenship behavior for the environment: a social exchange perspective. *International Journal of Human Resource Management*, 24(18), 3552–3575.
 28. Pavlakovič, B., Lešnik Štuhec, T., Koščak, M. & Perša, J. (2021). *Priporočila za zelene prireditve [Elektronski vir] : primer prireditve Praznik kozjanskega jabolka*. Maribor: Univerzitetna založba.
 29. Perry, B., Ager, L. & Sitas, R. (2020). Cultural heritage entanglements: Festivals as integrative sites for sustainable urban development. *International Journal of Heritage Studies*, 26(6), 603–618.
 30. Pernecky, T. & Luck, M. (2013). *Events, society and sustainability* (1. izd.). London: Routledge.
 31. Pinzone, M., Lettieri, E. & Masella, C. (2015). Proactive environmental strategies in healthcare organizations: drivers and barriers in Italy. *Journal of Business Ethics*, 131(1), 183–197.

32. WPM, d. o. o. (2020). *Priročnik za organizacijo trajnostnih dogodkov*. Pridobljeno 6. maja 2023 iz <https://planbzasklovenijo.si/>
33. Raworth, K. (2017). Doughnut economics: Seven ways to think like a 21st-century economist. V J. Praded, P. Stone, A. Boyle, L. Hallinger, M. Jacobson & A. Griggs (ur.), *Regional and Business Studies* (str. 89–90). Vermont: Chelsea Green Publishing.
34. Robertson, J. L. & Barling, J. (2013). Greening organizations through leaders' influence on employees' pro-environmental behaviors. *Journal of Organizational Behavior*, 34(2), 176–194.
35. Smith, A. (2012). *Events and urban regeneration: The strategic use of events to revitalise cities* (1. izd.). London: Routledge.
36. Smith, A. & McGillivray, D. (2020). The long-term implications of mega-event projects for urban public spaces. *Sport in Society*, 25(4), 1–17.
37. Tavčar, N. (2021). *Podnebni meni – spodbujanje nizkoogljične pridelave in potrošnje hrane*. Pridobljeno 10. aprila 2023 iz <https://www.umanotera.org/wp-content/uploads/2021/09/Podnebni-meni-Umanotera.pdf>
38. Tavčar, N. (2022). *Okolju in zdravju prijaznejša hrana - kako jo prepoznamo?* Pridobljeno 20. marca 2023 iz <https://www.umanotera.org/novice/okolju-in-zdravju-prijaznejša-hrana-kako-jo-prepoznamo-2/>
39. Tavčar, N., Hallberg, M. & Eklund, F. (2022). *Kako naj izgledajo pogostitve v času podnebnih sprememb?* Pridobljeno iz 21. marca 2023 iz <https://www.umanotera.org/novice/kako-naj-izgledajo-pogostitve-v-casu-podnebnih-sprememb-sporocilo-za-javnost/>
40. Toland, L. & Guidera, J. (2017). *Sustainability*. Pridobljeno 5. aprila 2023 iz <https://www.hse.ie/eng/about/who/nqpsd/patient-safety-programme/sustainability-ls3.pdf>
41. Umanotera. (2021). *Ogljični odtis*. Pridobljeno 15. maja 2023 iz <https://www.umanotera.org/kaj-delamo/aktualne-kampanje-in-projekti/ogljicni-odtis/#toggle-id-1>
42. Zifkos, G. (2015). Sustainability everywhere: Problematising the “sustainable festival” phenomenon. *Tourism Planning & Development*, 12(1), 6–19.
43. Zhang, J., Chen, Y. & Liu, J. (2016). Ethical leadership and OCBE: the influence of prosocial motivation and self-accountability. *Academy of Management Proceedings*, 2016(1), 15588.
44. Zhu, M., Hu, X. F., Lin, Z. Z., Li, J., Wang, S. Y. & Wang, C. Y. (2020). Intention to adopt bicycle-sharing in China: introducing environmental concern into the theory of planned behavior model. *Environmental Science and Pollution Research*, 27(34), 41740–41750.

PRILOGE

Priloga 1: Protokol za intervju

PROTOKOL ZA INTERVJU - ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

Lejla Šakonjić (mentorica:izr. prof. dr. Alenka Slavec Gomezel)

Zaporedna številka intervjuja:

Datum in ura intervjuja:

Trajanje intervjuja (se izpolni na koncu):

Ime in priimek intervjuvanca:

Tip intervjuvanca (podjetnik, predstavnik podpornega okolja za podjetništvo, poslovni angel, predstavnik sklada tveganega kapitala, univerzitetni profesor, študent, porabnik, kupec, zaposleni, vodja oddelka, član družinskega podjetja, itd.; odvisno od vašega konteksta):

Druge opombe:

Lepo pozdravljeni.

Sem Lejla Šakonjić, študentka na VPŠ študiju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Za ta pogovor sem vas prosila, ker potrebujem vaše mnenje v povezavi s temo, ki jo obravnavam v okviru zaključne strokovne naloge, v kateri preučujem načrtovanje trajnostno naravnanih dogodkov.

Pogovor bo potekal predvidoma 20 minut. Vključeval bo predvsem vprašanja odprtega tipa, pri čemer me bo zanimalo vaše mnenje oziroma pogled na obravnavano tematiko. To pomeni, da ni pravih ali napačnih odgovorov. Zanima me, ali želite biti imenovani ali pa želite biti anonimni v poročilu o rezultatih intervjujev?

Preden začneva, me zanima, ali se strinjate, da najin pogovor snemam, saj mi bo to pri kasnejši obdelavi podatkov v veliko pomoč. Ob tem naj poudarim, da intervju ne bo objavljen, poleg tega pa tudi ne bo nikomur posredovan.

Dovoli snemanje: DA NE

Imate morda še kakšno vprašanje, preden začneva s pogovorom?

Priloga 2: Opomnik (okvirna vprašanja)

1. Kako bi opisali trajnostno naravnane dogodke?
2. V kolikšni meri so dogodki, ki jih organizira Cankarjev dom, trajnostno naravnani? Prosim, če lahko podate primere dobrih praks?
3. Kje vi vidite možnosti izboljšav dogodkov v smeri večje trajnosti s strani Cankarjevega doma in kako bi lahko vi sami prispevali k večji trajnosti na svojem delovnem mestu, pri svojih zadolžitvah? Katere resurse bi pri tem potrebovali?
4. Kakšna se vam zdi trenutna okoljska odgovornost kulturnega in kongresnega centra Cankarjev dom? Je prisotna redna nadgradnja trajnostne naravnosti?
5. Ali ste mnenja, da trajnostno naravnani dogodki predstavljajo razne prednosti za kulturni in kongresni center Cankarjev dom? (Če da, kakšne?)
6. Katere izzive pri preoblikovanju dogodkov v bolj trajnostne lahko predvidite?
7. Če bi lahko kaj spremenili v zvezi z načrtovanjem dogodkov, ki bi bili bolj trajnostno naravnani v kongresnem in kulturnem centru Cankarjev dom, kaj bi to najprej bilo, torej kje bi začeli?
8. Ali bi si želeli informiranja, usposabljanja ali delavnic o organizaciji trajnostnih dogodkov? Kakšne vsebine naj bi taka delavnica pokrila, kaj bi želeli slišali, videti?